

Az azonnali fizetési szolgáltatás működési modellje Magyarországon

2016. december

Az azonnali fizetési szolgáltatás működési modellje Magyarországon

2016. december

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

1. Az azonnali fizetési rendszer létrehozásának célja	2
2. A piaci szereplőkkel folytatott konzultációra érkezett visszajelzések összefoglalása.....	4
2.1. Visszajelzések az azonnali fizetés koncepciójára.....	4
2.2. Visszajelzések a működési modellre	5
2.3. Visszajelzések a likviditáskezeléssel kapcsolatban	6
3. Az azonnali fizetési szolgáltatás működési modelljének részletes bemutatása	6
3.1. Alapszintű szolgáltatás	7
3.1.1. Tranzakciós kör	7
3.1.2. A tranzakciók szétválasztása	8
3.1.3. Időhatárok	8
3.1.4. A fogadott összegek jóváírásának jellemzői	9
3.1.5. Visszajelzések a tranzakciók lebonyolításáról.....	10
3.1.6. Hozzáférés az alpinfrastruktúrához	11
3.2. Másodlagos számlaazonosítók	11
3.3. Kiegészítő szolgáltatások.....	12
3.3.1. Adatbeviteli megoldások	12
3.3.2. Fizetési kérelem	13
3.4. A tranzakciók elszámolása és kiegyenlítése	13
4. Az azonnali fizetési rendszer működtetéséhez szükséges alapvető szabályozási változások irányai.....	13
5. Az azonnali fizetési szolgáltatás jellemzői	15

1. AZ AZONNALI FIZETÉSI RENDSZER LÉTREHOZÁSÁNAK CÉLJA

A jelenleg működő – az elmúlt évtizedekben fokozatosan kialakult koncepció alapján létrehozott – elektronikus fizetési megoldások alapszintű szolgáltatásaival jellemzően csak a fizetési helyzetek korlátozott körében lehetséges fizetni, a felhasználási lehetőség újabb fizetési helyzetekre történő kiterjesztése pedig általában csak az infrastruktúra összetettségének növelésével érhető el. Az alapszintű elektronikus fizetési módok – átutalások, beszedések és fizetési kártyás tranzakciók – működési logikája alapvetően a korlátozott kommunikációs lehetőségekre épül, és így kismértékben használja ki az elmúlt években alacsony költségek mellett, széles körben elérhetővé vált modern kommunikációs és adatátviteli szolgáltatások előnyeit. A jelenlegi pénzügyi infrastruktúrák működési logikái az évtizedekkel korábbi technológiai megoldásokhoz alkalmazkodva alakultak ki, ezért a fizetési műveletek lebonyolítására gyakran összetett és lassú adatfeldolgozási és kommunikációs folyamatokat használnak, amelyek azonban mostanra jellemzően elmaradottnak tekinthetők. Az elavult üzenetküldési módszerek és a lassú kommunikáció azt eredményezi, hogy a hagyományos pénzforgalmi infrastruktúrák csak korlátozottan képesek támogatni a pénzforgalmi innovációt.

A fejlesztéseknek alapvetően két iránya figyelhető meg. Egyrészt számos esetben a hagyományos infrastruktúrák korlátait elkerülő megoldásokat fejlesztenek ki a piaci szereplők, ami azonban azt eredményezi, hogy az egyébként is bonyolult infrastruktúrák összetettsége tovább nő, így pedig a működési hatékonyságuk csökken. Másrészt egyes szolgáltatóknál nem a hagyományos infrastruktúrára épülnek rá az új szolgáltatások, hanem egy önálló, a többivel párhuzamosan működő, de azokkal nem átjárható rendszert alakítanak ki. Ezek hozzájárulnak a pénzforgalmi szolgáltatások piacának további széttöredezéséhez, így nem feltétlenül támogatják a pénzforgalom hatékonyabbá tételét, ugyanis a zárt, nem átjárható szolgáltatások csak saját infrastruktúrájukon belül tudnak magasabb szolgáltatási színvonalat biztosítani, azaz akkor, ha mind a fizető fél, mind pedig a kedvezményezett csatlakozott az adott rendszerhez. Ahhoz, hogy egy megoldás széleskörűen elterjedjen, nem elegendő egyetlen szereplőnek fejlesztéseket végrehajtania, hanem a fizető fél és a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának egyaránt taggá kell válnia az adott rendszerben.

A technológiai fejlődés eredményeként a nagy számítási kapacitással rendelkező korszerű informatikai rendszerek költségei jelentősen lecsökkentek, a fejlett üzenetküldő megoldásoknak köszönhetően pedig az adatátvitel is olcsóbbá vált. Ennek hatására számos szolgáltatás kapcsán az ügyféligények is jelentősen megváltoztak. A gyors technikai fejlődést és a megváltozó ügyféligényeket azonban a pénzforgalmi szolgáltatások eddig csak korlátozottan követték, elsősorban a modern alapszintű infrastruktúrák hiánya miatt. Amikor azonban néhány másodperc alatt lehetséges üzenetek eljuttatása a világ távoli pontjaira, rövid időn belül alapvető elvárássá válhat a fogyasztók részéről az, hogy ugyanezt a pénzügyi tranzakciók esetén is megtehessek, és szinte valós időben tudjanak pénzt eljuttatni. Ennek megfelelően a gazdaság más területeihez hasonlóan a banki szolgáltatásokkal szemben is jogosan fogalmazódhat meg olyan igény az ügyfelek részéről, hogy az év bármely napján, a nap bármely időszakában lehetőségük legyen pénzügyi tranzakcióikat lebonyolítani.

A fenti problémák kezelése érdekében célszerű létrehozni egy olyan folyamatosan (az év minden napján 24 órában) működő fizetési rendszert, amely bármikor lehetővé teszi az elektronikus fizetési műveletek azonnali teljesítését a fizető fél és a kedvezményezett között, valamint az infrastruktúra felépítése és működési logikája hosszútávon támogatja az innovatív fizetési megoldások létrehozását. Az azonnali fizetési szolgáltatást olyan módon kell létrehozni, hogy az a lehető legtöbb fizetési helyzetben támogassa az elektronikus fizetés lehetőségének megteremtését. Emellett lehetővé kell tenni a szolgáltatással, hogy alacsony költségek és alacsony technikai belépési korlátok mellett igénybe lehessen venni a szolgáltatást a fizető fél és a kedvezményezett oldalán egyaránt. Mivel a jelenleg elérhető elektronikus fizetési módok jellemzően nem használhatóak a fizetési helyzetek széles körében, egyes fizetési helyzetekben továbbra is csak a készpénz jelenti az egyetlen lehetséges fizetési alternatívát. Erre jelenthet megoldást egy olyan modern pénzforgalmi alpinfrastruktúra létrehozása, amelyre építve rugalmasan hozhatóak létre innovatív fizetési megoldások, és így a fizetési helyzetek többségében létrejöhet az elektronikus fizetési lehetőség is.

Az azonnali fizetési rendszerek létrehozása több országban megtörtént már, és számos országban a tervezés vagy kivitelezés fázisában tart az új szolgáltatás bevezetése. A hazai gazdaság és a pénzforgalmi piac nemzetközi versenyképességének megőrzése érdekében tehát szükséges a hazai pénzügyi alpinfrastruktúra modernizálása is. A központi infrastruktúra esetében az MNB eddig is élen járt a fejlesztések kezdeményezésében, így valósulhatott meg előbb a napközbeni elszámolás bevezetése, majd a napközbeni elszámolási ciklusok számának növelése, amelynek eredményeként a bankközi átutalások jelenleg akár egy óra alatt is elérhetnek a kedvezményezett számlájára. A piaci szereplők ugyan végrehajtottak fejlesztéseket saját ügyfeleik számára, azonban a korábbi tapasztalatok alapján látható, hogy a fejlesztéshez szükséges költségek valamint a hazai pénzforgalmi piac szerkezete miatt egy olyan átfogó infrastrukturális fejlesztés, mint az azonnali fizetési rendszer létrehozása tisztán a piaci szereplők kezdeményezésében nem tud megvalósulni. Ezért szükséges az MNB kezdeményezése és koordinációja, amely során meghatározza a fejlesztések irányát és ütemezését.

Annak érdekében, hogy ne további párhuzamosan működő, viszonylag szűk körben elterjedt, zárt rendszerek alakuljanak ki, hanem egymással versenyző, nyílt, átjárható piaci megoldások, egyrészt meg kell határozni bizonyos alapvető közös szabályokat, amelyek minden szereplőre és azok minden szolgáltatására vonatkoznak, másrészt létre kell hozni egy olyan központi infrastruktúrát, amelyre ráépülhetnek a piaci szereplők szolgáltatásai. A piaci szereplők fejlesztéseinek támogatása érdekében a központi infrastruktúrát a lehető legnagyobb mértékben függetleníteni kell a kiegészítő szolgáltatások rétegétől, ezzel biztosítható ugyanis a fizetési szolgáltatások lehetőségeinek a széleskörű kihasználása és jövőbeni rugalmas alakíthatósága a technológiai fejlődéssel összhangban.

Lényeges szempont még, hogy az új azonnali fizetési szolgáltatás a lehető legtöbb fizetési helyzetben elektronikus fizetési lehetőséget nyújtson a készpénzhasználat mellett. A széleskörű használattal lehetővé válhat, hogy a jelenlegi készpénzes tranzakciók minél szélesebb köre átcsatornázható legyen egy korszerű elektronikus fizetési mód forgalmába. Ez egyrészt támogathatja a gazdasági növekedést a fizetési műveletek társadalmi költségeinek a csökkentésén keresztül, másrészt pedig a pénzforgalmi szolgáltatókat is kompenzálhatja a befektetett fejlesztési költségekért a megemelkedő elektronikus tranzakciószámából befolyó többletbevétel.

Fontos, hogy bár a bankok számára rövid távon a fejlesztés számottevő költségeket jelenthet, ugyanakkor hosszú távon a magyar bankszektor csak így lehet versenyképes a pénzforgalmi szolgáltatások piacán. A fejlesztés támogathatja az ügyfelek megtartását, az általuk generált nagyobb fizetési forgalom pedig hosszú távon többletbevételeket nyújthat. Emellett azonban a fejlesztés támogathatja az új piaci szereplők megjelenését is azáltal, hogy alacsony belépési korlátok mellett tudnak létrehozni új fizetési szolgáltatásokat. Ebben a mérföldkőnek tekinthető fejlesztésben fontos szerepe van a jegybankoknak is. A rövid távú költségnövekedés és a pénzforgalmi piac hálózatos jellege miatt az egyes piaci szereplők maguktól jellemzően nem kezdeményeznek egy ilyen volumenű változást a pénzügyi infrastruktúrákban, ezért szükséges az, hogy az MNB koordináló szerepben lépjen fel és kezdeményezze az ország versenyképessége szempontjából hosszú távon kulcsfontosságúnak tekinthető fejlesztést.

Összefoglalóan tehát elmondható, hogy a technológiai fejlődés és a modern üzenetküldési megoldások széleskörű elterjedése és olcsóbbá válása révén elhárultak az azonnali fizetési szolgáltatás bevezetéséhez kapcsolódó informatikai és kommunikációs akadályok. Ezt egészítik ki a már bevezetett és a közeljövőben hatályba lépő szabályozási jellegű változások, amelyek az új típusú pénzforgalmi szolgáltatások körének és működésének pontos meghatározásával, a szolgáltató váltás egyszerűsítésével és a rendszerek átjárhatóságának elősegítésével fokozódó versenyhelyzetet teremtenek a pénzforgalmi piacon és egyszerűbbé teszik új szereplők piacra lépését. Ezt a két folyamatot kell kiegészíteni az infrastrukturális fejlesztésekkel, amelyekkel ténylegesen lehetővé válik az innováció és a versenyt segítő szabályozás hatásainak kihasználása mind a fogyasztók, mind a vállalati szektor, mind pedig a pénzforgalmi szolgáltatók számára.

Az azonnali fizetési szolgáltatás magyarországi bevezetésének három alapvető célja:

- A készpénzes fizetés gyorsaságával, folyamatos elérhetőségével és egyszerűségével vetekedő elektronikus fizetési szolgáltatás bevezetése, ezáltal elektronikus fizetési alternatíva teremtése a fizetési helyzetek minél szélesebb körében.

- Az innováció támogatása a pénzforgalmi piacon.
- Az egymással nem átjárható fizetési megoldások létrejöttének megakadályozása.

A fentiekkel összhangban az MNB megfogalmazott alapvető követelményeket az azonnali fizetési szolgáltatással kapcsolatban, amelyeknek teljesülnie kell annak érdekében, hogy az új infrastruktúra a lehető legnagyobb mértékben támogathassa a fenti célok elérését:

- folyamatos (24*7*365) működés;
- a teljes fizetési folyamat lebonyolítása néhány másodperc alatt;
- visszajelzés a tranzakció lebonyolításának eredményéről;
- a kedvezményezettnek jóváírt összeg azonnali és korlátozások nélküli felhasználhatósága;
- versenysemleges hozzáférés az alaprendszerhez;
- másodlagos azonosítók használata;
- fizetési szolgáltatások közötti átjárhatóság;
- kiegészítő szolgáltatások létrehozásának lehetősége.

2. A PIACI SZEREPLŐKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓRA ÉRKEZETT VISSZAJELZÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az MNB 2016 tavaszán tájékoztató fórumokon mutatta be széles körben az azonnali fizetés koncepciójáról készített elemzést, amelyet a nyár folyamán személyes és írásbeli konzultációk keretében egyeztetett az érintett piaci szereplőkkel. A konzultációra számos visszajelzés érkezett. Ezek több témában jelentősen szerteágazó véleményeket mutattak be, de egyes területeken meghatározhatóak a résztvevők többsége számára közös elvárások. A konzultációkra érkezett visszajelzések és a témában végzett elemzések alapján dolgozta ki az MNB az azonnali fizetési szolgáltatás működési modelljét és szabályozási keretét.

2.1. Visszajelzések az azonnali fizetés koncepciójára

A konzultációra beérkezett visszajelzések alapján, a válaszadók többsége szerint az innovatív fizetések hazai elterjedését több tényező is hátráltatja. Egyrészt a fogyasztói oldalon magas a készpénzhasználat, fejleszteni kellene a pénzügyi kultúrát és tudatosságot, ez ugyanakkor részben összefügg azzal is, hogy a jelenlegi fizetési infrastruktúra nem kellően kiépített, azaz a kereskedők egy része nem biztosít elektronikus fizetési lehetőséget vásárlói számára. A válaszadók szerint ezen a téren állami beavatkozás is szükséges lehet, például szabályozás révén. A fejlett fizetési infrastruktúra és az elektronikus fizetési módok használatának bővülése a gazdaság fehéritéséhez, ezáltal pedig az állami adóbevételek növekedéséhez is hozzájárulna. További hasznos lépés lenne az állami szabályozók részéről a válaszadók szerint, ha megváltozna a tranzakciós illeték szabályozása, és az átutalásokat sem terhelné tranzakcióra vetített illeték, mivel ez jelenleg a kártyás fizetésekhez képest kedvezőtlenebb helyzetet teremt a fogyasztói oldal számára.

Az egyes tranzakciótípusok esetében különbséget kell tenni a tranzakciók azon köre között, amelyek ténylegesen azonnal (néhány másodperc alatt) teljesülnek, és azon ügyletek között, amelyek nem időkritikusak, ugyanakkor feldolgozhatók az azonnali fizetési rendszerben, ezáltal növelve az infrastruktúra kihasználtságát. A válaszadók jelentős része szerint azonnali teljesüléssel csupán egyedi átutalásokat, és ezek közül is inkább a kisösszegű tranzakciókat kellene teljesíteni. A megkérdezettek véleménye ugyanakkor megoszlott abban a kérdésben, hogy a többi ügylettípust az azonnali fizetési rendszerben kell-e feldolgozni, vagy párhuzamosan további rendszereket (pl. a jelenlegi éjszakai vagy napközbeni elszámolást) kell-e üzemeltetni erre a célra. Abban viszont a megkérdezett pénzforgalmi szolgáltatók többsége egyetértett, hogy a projekt első fázisában csupán átutalási tranzakciókat kellene feldolgozni az új infrastruktúrán, és a beszédés típusú ügyleteket csak későbbi szakaszokban, ütemezetten lenne szükséges becsatornázni az azonnali fizetési rendszerbe. Azzal kapcsolatban eltérő válaszok érkeztek, hogy szükséges-e azonnali elszámolású beszédési tranzakciók bevezetése, vagy elegendő csupán a jelenlegi csoportos és felhatalmazó levélen alapuló beszédések alkalmazása.

Az egyes szereplők által biztosított szolgáltatásokkal kapcsolatban a megkérdezettek egyetértettek a koncepcióanyagban megfogalmazott elképzeléssel, amely szerint a központi infrastruktúra biztosítja az elszámolást és a kiegyenlítést, valamint a másodlagos azonosítók adatbázisának üzemeltetését. A válaszadók túlnyomó többsége emellett támogatta egy egységes márkanév, arculat kialakítását az új azonnali fizetési szolgáltatáshoz kapcsolódóan, ugyanakkor többen is jelezték, hogy lehetőséget kell biztosítani a pénzforgalmi szolgáltatóknak arra is, hogy önálló arculati elemekkel különböztessék meg szolgáltatásaikat a versenytársak ajánlataitól. A másodlagos azonosítók adatbázisával kapcsolatban több válaszadó is jelezte, hogy rendkívül fontos az adatbázis karbantartásának, frissítési folyamatainak kidolgozása, a fogyasztói bankváltások vagy másodlagos azonosítók (pl. telefonszámok) cseréjének egyértelmű kezelése. Megoszlottak a vélemények abban a tekintetben is, hogy a központi adatbázisban a másodlagos azonosítók mellé számlaszámokat kell-e rendelni vagy csupán banki azonosítókat, és a kedvezményezett számlaszámának azonosítása a bankok feladata legyen. Számos megkérdezett értett egyet a QR-kódok és az NFC adatátvitel szabványainak egységesítésével, illetve a szabványok nyílttá tételével, mivel ez feltehetően elősegítené ezeknek a fizetési megoldásoknak a terjedését. Segítheti emellett az elektronikus fizetési módok elterjedését a válaszadók jelentős része szerint, ha az azonnali fizetési rendszer támogatja az elektronikus számlázást, valamint a felhatalmazás-kezelés is teljes mértékben elektronizálásra kerül. A válaszadók többsége szerint valamilyen módon el kell különíteni a tranzakciós üzeneteket és a nem pénzügyi információkat, az optimális megoldás kidolgozásához azonban még további egyeztetések szükségesek. Ezzel kapcsolatban fel kell mérni, hogy külön üzenettípusokat érdemesebb alkalmazni vagy a tranzakciós üzenetek egyes dedikált adatmezőit kell a nem pénzügyi információk számára fenntartani.

2.2. Visszajelzések a működési modellre

A szóbeli konzultációkon a bankok fontos kérdésként vetették fel a tranzakciók könyvelésének és a tranzakciós összeg ügyfél számára felhasználhatóvá tételének kérdéskörét. Az írásbeli konzultációkon többen, ideértve a nagyobb bankokat is inkább azt támogatták, hogy elegendő legyen az azonnali fizetéssel érkezett összeg azonnali rendelkezésre bocsátása az ügyfél részére, mert azonnali könyvelésük a fő számlavezető rendszerben a rendszer megvalósítási költségeit növelik. Azon válaszadók – főleg a kisebb bankok –, amelyek az azonnali könyvelés mellett foglaltak állást, a napzárás előtt érkezett tételek könyvelésének időzítésével, az ügyfelek hitelezésével, a bonyolult szabályozással, nehezebb feldolgozhatósággal érveltek.

Több bank is támogatná az azonnali rendszeren kívüli kisértékű fizetési rendszerek fokozatos bezárását, és így a VIBER-en kívüli többi rendszer megszüntetését. Az azonnali rendszer mellett más rendszer párhuzamos működését is elfogadhatónak tartja azonban a bankok többsége, sőt bizonyos fizetési tranzakciók (pl. vállalati átutalások, kötegelte tranzakciók, beszédések) esetén ezt kifejezetten javasolják is. A párhuzamosan működő rendszer lehetne a VIBER, az IG2, de felmerült az IG1 megtartása is. A rendszerek párhuzamos működése esetében a tranzakciók elkülönítése a tranzakciók típusa, összege, ügyfél döntése, üzleti indokoltsága, valamint a teljesítési határidők alapján történhet. Az értékhatárokkal kapcsolatban több bank is azt támogatná, ha az értékhatár feletti tételeket a bankok saját döntésüktől függően szintén továbbíthatnák az azonnali rendszerbe. Az ezt ellenző szereplők a pénzmosás elleni szabályok, és a visszaélések kezelése miatti szempontokra hivatkoznak. Olyan javaslat is felmerült, hogy az azonnali rendszer kezdetekben induljon egy alacsonyabb értékhatárral, majd később az értékhatár akár fokozatosan emelhető lenne. A tranzakciók rendszerek közötti szétválasztásának a javasolt eszköze egyértelműen a szabályozás bevezetése a motiváló eszközök használat helyett.

Viszonylag kevés javaslat érkezett arra a kérdésre, hogy milyen módon lehetséges a beszédések kezelése az azonnali rendszeren keresztül az üzleti logika megváltoztatása nélkül, amely többek szerint nem megoldható. A bankon belüli tételek kezelését a bankok alapvetően a saját rendszereikben képzelik el, de néhány bank említette, hogy a másodlagos azonosító használata miatt szerintük elkerülhetetlen lesz a bankon belüli tételek továbbítása az azonnali rendszerbe.

A különféle elszámolási modellek használhatóságra gyakorolt hatásai között a bankok a likviditási kérdéseket említették meg, valamint azt, hogy a folyamatos kiegyenlítés véleményük szerint nagyobb megvalósítási és üzemeltetési költséggel járhat. A működési modellre vonatkozó egyéb szempontokként a fedezetbiztosítási valamint

költségszemponthoz emelték ki. A kommunikációs csatornával szembeni fő elvárások között a megbízhatóságot, a gyorsaságot és biztonságosságot, redundanciát említették meg.

2.3. Visszajelzések a likviditáskezeléssel kapcsolatban

Az azonnali fizetési rendszer mögötti likviditáskezelés tekintetében több mérlegelendő szempontot is felvetettek a piaci szereplők. Az egyik legtöbbször felmerülő téma a fedezetlenség kérdése volt, a válaszok alapján pedig egyértelművé vált, hogy különösen fontos, hogy az azonnali fizetési műveletek bankközi kiegyenlítése teljes fedezettség mellett menjen végbe. Ez elsősorban azt jelenti, hogy veszteségmegosztáson alapuló megoldást kevésbé támogatna a bankrendszer, előfinanszírozott modell esetében pedig az előfinanszírozott állomány kimerülése esetén az érintett bank tranzakcióküldésének felfüggesztését tartja indokoltnak. Gyakran említett szempontként merült még fel az azonnali fizetési rendszer és a bankok számára előírt jegybanki tartalékkötelezettség viszonya, pontosabban az, hogy az azonnali fizetésekhez fűződő banki likviditáskezelés ne érintse károsan a bank által beállított tartalék-megfelelést a tartalékolási periódus végén. Gyakorlatilag egyetértés mutatkozott továbbá abban, hogy a likviditási modell megválasztásakor figyelembe kell venni a bankrendszer egyes modellekhez kapcsolódó fejlesztési költségeit, rendszerbe épített automatikus likviditáskezelési szolgáltatásokkal érdemes támogatni a piaci szereplők napi működését, az implementáció alatt pedig sort kell keríteni a bankok saját kockázatkezelési szabályainak felülvizsgálására. A válaszadók visszajelzései szerint továbbá megfelelő mélységűnek bizonyult az MNB által elvégzett és bemutatott likviditási elemzés, így a likviditási modell kiválasztásához további kalkulációkra alapvetően nincs szükség.

Az egyes modellek közötti preferencia-sorrendek terén mutatkoznak eltérések: a válaszadók többsége az előfinanszírozott modellt tartja kedvezőbbnek, csupán néhány piaci szereplő jelezte azt, hogy egyértelműen az azonnali kiegyenlítést támogatja, a veszteségmegosztáson alapuló modellt pedig szinte senki sem említette. Az előfinanszírozott modellek előnyeként az alacsonyabb likviditási igény és a dedikált likviditás mint a teljesülés biztonságát garantáló tényezők több helyen megjelentek, a válaszadók jelentős része pedig a jegybanki számlán történő előfinanszírozást tartja kockázati szempontból előnyösnek. Az azonnali kiegyenlítéssel kapcsolatban jellemzően a megnövekvő operációs teher és a szükséges fejlesztési beruházások nagysága jelent meg ellenérvként, ugyanakkor a bankközi átutalások kezelésének egységesítését és a banki likviditás megosztásának elkerülését többen pozitívként említették. Megállapítható ugyanakkor, hogy a modellek által igényelt likviditásmennyiség nem mindig szerepelt elsődleges szempontként a beérkezett válaszokban, ami feltehetően a kisösszegű tranzakciók alapvetően alacsony bankközi likviditási igényére, illetve a piacon uralkodó likviditásbőségre vezethető vissza. Az értékhatárok alkalmazásával kapcsolatban többen megjegyezték, hogy az igazán nagy összegű tranzakciók kiszűréssel stabilizálhatóvá válna a likviditási igény, a kimaradó tételek pedig jellemzően egyébként sem lennének időkritikusak. Ugyanakkor az is megjelent a válaszok között, hogy habár az értékhatár-nélküliség kezelése nagyobb kockázatkezelési kihívást eredményez, ez adná a legjobb ügyfélmélynyményt. Érdemes még kiemelni, hogy az európai fejlesztési irányokkal való összhang megteremtésének igénye is megfogalmazódott egyes válaszokban.

3. AZ AZONNALI FIZETÉSI SZOLGÁLTATÁS MŰKÖDÉSI MODELLJÉNEK RÉSZLETES BEMUTATÁSA

Az azonnali fizetési szolgáltatás működési modellje azokat a legfontosabb technikai és üzleti szabályokat foglalja össze, amelyek figyelembe vételével Magyarországon azonnali fizetési szolgáltatást lehet nyújtani. A működési modell célja, hogy meghatározza azt a keretrendszert, ami mentén egységes szolgáltatási szintet elérő, egymással átjárható alapszintű fizetési szolgáltatások hozhatóak létre. Emellett a modell támogatja az alapinfrastruktúrára és az alapszintű fizetési szolgáltatásokra építve szerteágazó kiegészítő szolgáltatások létrehozását, amelyeken keresztül mind a jelenlegi pénzforgalmi szolgáltatók mind pedig a piacra újonnan belépő innovatív szolgáltatók képesek lesznek modern pénzügyi szolgáltatásokat építeni. A modell alapvető szabályai összhangban vannak az SEPA övezet azonnali fizetési szolgáltatások esetén alkalmazandó szabályaival (SCT Inst), egyes esetekben azonban lehetségesek eltérések és kiegészítések a magyar piac sajátosságai miatt. Ezek azonban nem korlátozzák azt, hogy a hazai szabályokat is figyelembe véve a SEPA övezetben is használható, nemzetközi szinten is átjárható azonnali fizetési

szolgáltatásokat lehessen létrehozni¹. A működési modell szabályai különböző jogszabályokban (törvényekben, rendeletekben), MNB ajánlásokban és technikai leírásokban fognak megjelenni. Ennek megfelelően az azonnali fizetés nem lesz új fizetési mód, hanem az átutalásnak lesz egy új altípusa. Egy meghatározott tranzakciós kör esetén a fizetéseket csak az azonnali fizetési szolgáltatás szabályainak megfelelően lesz lehetséges lebonyolítani, az ezeken kívüli tranzakciók egy része esetén pedig a pénzforgalmi szolgáltatók vagy azok ügyfelei dönthetnek a szolgáltatás igénybe vételéről.

A működési modell nem határozza meg az azonnali tranzakciók lebonyolításához szükséges infrastrukturális jellemzőket, így a szabályrendszer a tranzakciókat lebonyolító infrastruktúrától független. Bármilyen szolgáltatónak, amely Magyarországon azonnali fizetési szolgáltatást nyújt, az általa használt infrastruktúrától függetlenül a modell szabályainak a figyelembe vételével kell nyújtania a szolgáltatását. Az MNB 2017 elején fogja közzétenni az azonnali fizetési szolgáltatás hazai bevezetését támogató infrastruktúra-fejlesztési terveit. Ezek mentén fog létrejönni az MNB koordinálásával egy olyan központi rendszer, amelyen keresztül garantáltan lebonyolíthatóak lesznek a forint számláról indított belföldi azonnali fizetési műveletek az itt részletezett szabályrendszernek megfelelően.

3.1. Alapszintű szolgáltatás

3.1.1. Tranzakciós kör

Az azonnali fizetés alapszintű szolgáltatása keretében biztosítani kell legalább azt, hogy a működési modellben meghatározott tranzakciók lebonyolíthatóak legyenek az azonnali fizetési szabályok szerint a fizető fél és a kedvezményezett között, függetlenül attól, hogy a fizetési láncban mennyi szereplő vesz részt. A tranzakciós kör, amit mindenképpen az azonnali fizetési szabályok szerint kell lebonyolítani, a manuális feldolgozást nem igénylő, forint fizetési számla terhére indított egyedi forint belföldi átutalási tranzakciók 10 millió forintos értékhatárig. A tranzakciós körbe beletartoznak az azonos pénzforgalmi szolgáltató által vezetett fizetési számlák között teljesített tételek, valamint a fogyasztók által kötegelten benyújtott megbízások is. A 10 millió forintos értékhatár a működési tapasztalatok alapján később emelhető, ezt a rendszerek kialakítása során minden érintett szereplőnek figyelembe kell vennie.

A terhelési nappal ellátott, tehát az előre megadott és a rendszeresen ismétlődő tranzakciókra, valamint a vállalati ügyfelek kötegelten benyújtott megbízásaira nem vonatkozik az azonnali feldolgozási kötelezettség. Az azonnali fizetési műveletek szempontjából kötegelten benyújtott megbízásnak minősül minden olyan megbízás, amelyben a fizető féltől a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához egy üzenetben egynél több tranzakció adata érkezik be. Mivel a fogyasztók kötegelten benyújtott fizetési megbízásai esetén jellemzően néhány darab tranzakció adata szerepel egy kötegben, azok feldolgozásához nem szükséges sem a pénzforgalmi szolgáltatók sem pedig a központi infrastruktúra oldalán jelenetős többletkapacitásokat létrehozni, így ezeket a tranzakciókat az azonnali feldolgozási szabályok szerint kell lebonyolítani. Ezzel szemben a vállalati ügyfélkörben jellemzően jóval nagyobb – akár több száz tranzakciót tartalmazó – kötegek fordulhatnak elő, így ezek nem tartoznak az azonnali teljesítési kötelezettség alá annak érdekében, hogy ne legyen szükséges a rendszer csúskapacitását ezekre az esetekre méretezni, ezzel akár jelentősen megemelve a fejlesztési költségeket. A vállalati ügyfélkörben tehát csak az egyedi megbízásokra vonatkozik az azonnali feldolgozási kötelezettség. A manuális feldolgozást nem igénylő benyújtási módok közé tartozik minden olyan megoldás, amely használatával a pénzforgalmi szolgáltatóhoz úgy jut el a fizetési megbízás, hogy azt a szolgáltató további manuális feldolgozás nélkül, automatikusan továbbítani tudja az azonnali fizetéseket feldolgozó rendszerbe, a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója felé. Ez tehát független attól, hogy az ügyfél pontosan milyen kommunikációs csatornán vagy adathordozón juttatja el a pénzforgalmi szolgáltatójához a fizetési megbízást.

Az azonnali lebonyolítási kötelezettség csak a forint számláról indított tranzakciókra vonatkozik. Mivel a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója nem ismeri a kedvezményezett számlájának devizanemét, ezért abban az esetben is az

¹ A nemzetközi fejlesztési irányokkal való összhang fenntartása érdekében nyomon kell követni a SEPA szabályrendszer alakulását, és az abban bekövetkező változások esetén meg kell vizsgálni azok átvezetésének szükségességét a hazai szabályrendszerbe is.

azonnali teljesítési szabályok szerint kell eljuttatni a kedvezményezett számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójához a küldött összeget, ha a címzett számla nem forint számla. Ebben az esetben azonban a devizakonverziót igénylő tranzakciókra vonatkozó szabályok szerint kell jóváírni a fogadott összeget a kedvezményezett számláján. Amennyiben egy tranzakciót nem forint számláról indít az ügyfél, azt nem az azonnali fizetési szabályok szerint, hanem az adott tranzakcióra jelenleg érvényes teljesítési szabályok szerint kell a jövőben is feldolgozni.

3.1.2. A tranzakciók szétválasztása

Azokat a tranzakciókat, amelyekre nem vonatkozik az azonnali teljesítési kötelezettség, a jelenleg is érvényes teljesítési szabályaik szerint kell feldolgozni. A tranzakciók szétválasztása a fizetési megbízás típusa, a benyújtás módja és a tranzakció értéke alapján lesz lehetséges. Mivel a fent meghatározott tranzakciós kört kötelező az azonnali teljesítési szabályok szerint lebonyolítani, a tranzakciók szétválasztása jogszabályokban meghatározott szabályokon fog alapulni. Amennyiben egy pénzforgalmi szolgáltató egy azonnali fizetési rendszerbe olyan tranzakciókat küld, amelyekre nem vonatkozik az azonnali feldolgozási kötelezettség, a használt fizetési rendszer működési jellemzőitől és működési szabályaitól, valamint a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójától függ a tranzakció lebonyolításának eredménye. Amennyiben az azonnali fizetési rendszer képes több típusú, eltérő szabályrendszerrel működő fizetési műveletet kezelni, a tranzakció a saját szabályai szerint feldolgozható ott, ellenkező esetben azonban a rendszer visszautasíthatja a tranzakciót. Ebben az esetben ennek a lebonyolítását a küldő pénzforgalmi szolgáltatónak más teljesítési szabályok szerint, más fizetési rendszerben kell újra kezdeményeznie. Ezeknek a fizetési műveleteknek a feldolgozási helyéről, illetve a teljesítési hely megválasztásának lehetőségéről az azonnali fizetési rendszer alpinfrastruktúrájának funkcionalitása alapján szükséges döntést hozni.

A központi infrastruktúrának a tranzakció értéke alapján nem kell visszautasítania az azonnali fizetési műveleteket. A szabályozás alapján az azonnali feldolgozási kötelezettség alá tartozó, 10 millió forint alatti fizetési műveleteket kötelező az azonnali teljesítési szabályok szerint lebonyolítani, és ezeket a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának kötelező fogadnia is, valamint a küldött összegeket azonnal elérhetővé tennie a kedvezményezett számára. A központi értékhatár feletti fizetési műveleteket azonban a tranzakció értékétől függetlenül szintén le lehet bonyolítani az azonnali fizetési szabályok szerint az azonnali fizetési rendszerben, ezeket azonban nem kötelező a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának fogadnia. A pénzforgalmi szolgáltatók közzétehetik nyilvánosan vagy akár kétoldalú megállapodásokban is rögzíthetik, hogy a központi értékhatár felett milyen értékhatárig fogadnak be az azonnali feldolgozási szabályok szerint lebonyolított tranzakciókat, de akár előzetes közzététel nélkül is dönthetnek a magasabb értékű tranzakciók fogadásáról.

Az azonnali teljesítési kötelezettség alá eső fizetési műveletek esetén az azonnali teljesítési szabályok szerinti lebonyolítás az egyetlen lehetséges teljesítési forma. A pénzforgalmi szolgáltatók a központinál alacsonyabb értékhatárokat is alkalmazhatnak, amennyiben kockázatkezelésük alapján úgy döntenek, hogy a tranzakciók egyes jellemzőinél nem biztosítják a nagyobb értékű tranzakciók lebonyolítását. Ilyen eset lehet akár a különböző benyújtási csatornák esetén, akár másodlagos azonosítók használata esetén eltérő értékhatárok alkalmazása. Fontos azonban figyelembe venni, hogy amennyiben az azonnali teljesítési kötelezettség alá eső tranzakciónál ilyen korlátozásokat alkalmaznak a pénzforgalmi szolgáltatók, akkor a szolgáltatónál a korlátozással érintett jellemzőkkel rendelkező fizetési megbízások esetén nem lesz elérhető az átutalási szolgáltatás a szolgáltató által meghatározott alacsonyabb értékhatár felett. Ez tehát azt jelenti, hogy az azonnali teljesítési körbe tartozó fizetési műveleteket nem lehet más teljesítési szabályok szerint lebonyolítani akkor sem, ha egyébként elérhető más fizetési rendszer átutalási szolgáltatása is az azonnali rendszer mellett.

3.1.3. Időhatárok

Az azonnali teljesítési kötelezettség alá tartozó fizetési műveleteket a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója és a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója között öt másodpercen belül le kell bonyolítani. A teljesítési időt attól az időponttól kell számítani, amikor a fizetési megbízás a fizető fél fizetési láncban első pénzforgalmi szolgáltatójához megérkezik, függetlenül attól, hogy az a pénzforgalmi szolgáltató vezeti-e a fizető fél számláját, illetve közvetlenül csatlakozik-e a fizetési rendszerhez. A beérkezéskor a pénzforgalmi szolgáltató azonnal időpecsétet látja el a megbízást, amit a fizetési lánc minden szereplője felé továbbít a tranzakció adataival együtt. Az időpecsétet azt

megelőzően kell hozzárendelni a fizetési megbízáshoz, hogy a szolgáltató egyébként meggyőződjön arról, hogy a fizetési művelet lebonyolítható. Tehát a fedezetellenőrzés és a további szükséges ellenőrzések időigénye beleszámít a szolgáltatók közötti öt másodperces lebonyolítási időkorlátba. Fedezetlenség esetén a fizetési megbízást vissza kell utasítani, a tranzakciók részteljesítése nem lehetséges.

Annak érdekében, hogy az azonnali fizetési rendszer minden résztvevője azonos módon értelmezze az adott tranzakcióra vonatkozó időhatárokat, szükséges a rendszer összes résztvevője között szinkronizálni az időpecsétek létrehozása során használt időszolgáltatásokat. Az öt másodperces időhatár tehát független a fizetési láncban résztvevő szereplők számától valamint az azonnali tranzakciók lebonyolítására használt infrastruktúra jellemzőitől, továbbá az igénybe vett elszámolási és kiegyenlítési szolgáltatásoktól is. A teljesítési idő számítása akkor ér véget, amikor a kedvezményezett ügyfél számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójához beérkezik a fizetési megbízás adattartalma és a fizetési művelet összege. A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója a fizetési művelet összegének a saját számláján történt jóváírását követően köteles haladéktalanul – tehát valós időben, azonnal – jóváírnia a beérkező összeget a kedvezményezett számláján. Ez a jóváírási kötelezettség minden egyes, azonnali feldolgozási kötelezettség alá eső tranzakcióra érvényes, függetlenül attól, hogy a szolgáltatóhoz adott pillanatban mennyi tranzakció érkezik be egyszerre. A lebonyolítási határidők az azonnali feldolgozási kötelezettség alá eső fizetési műveleteknél minden esetben azonosak, függetlenül a benyújtási csatornától, a másodlagos azonosítók használatától és a tranzakció minden egyéb jellemzőjétől. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és megakadályozása érdekében elvégzendő vizsgálatok kapcsán azonban továbbra is a vonatkozó jogszabályokban meghatározott határidők lesznek érvényesek.

Amennyiben a fizetési láncban bármelyik szereplőhöz eljut egy olyan fizetési művelet, amelynek időpecsétje több, mint húsz másodpercnél régebbi – tehát a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához húsz másodpercnél régebben érkezett be a fizetési megbízás –, a tranzakciót vissza kell utasítani és nem lehet azt a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója felé továbbítani vagy a kedvezményezett számláján jóváírnia. Ezzel a szabállyal biztosítható, hogy az azonnali tranzakciók lebonyolítása kiszámítható módon történjen meg az ügyfelek számára, és ne fordulhasson elő az, hogy bármilyen technikai probléma esetén a benyújtástól számított hosszabb idő elteltével, akár az ügyfél számára váratlanul teljesüljenek a fizetési műveletek. Az öt másodperces lebonyolítási időkeret és a húsz másodperces visszautasítási időkeret közötti eltérés célja, hogy a rövid ideig fennálló rendkívüli helyzetek esetén is fenntartható legyen az azonnali tranzakciók lebonyolítása, és ne legyenek az azonnali tranzakciók tömegesen visszautasítva. Fontos azonban, hogy az semmiképpen sem elfogadható, ha egyes pénzforgalmi szolgáltatóknál rendszeresen, vagy huzamosabb ideig az öt másodperces időhatáron túl teljesülnek az azonnali fizetési műveletek.

3.1.4. A fogadott összegek jóváírásának jellemzői

Az azonnali fizetési műveletekkel fogadott összegek jóváírását úgy kell megvalósítani, hogy a jóváírt összeget a kedvezményezett azonnal szabadon, bármilyen fizetési művelet teljesítésére fel tudja használni, amely teljesítésére a pénzforgalmi szolgáltató nyitva tart, emellett pedig felhasználhassa minden egyéb olyan szolgáltatásra is, ami egyébként az adott időpontban elérhető a számlavezető szolgáltatójánál. A jóváírások ilyen módon megvalósíthatóak lehetnek a pénzforgalmi szolgáltatók elsődleges számlavezető rendszereiben, vagy egy ehhez kapcsolódó előtét rendszerben is. A használt nyilvántartási rendszertől függetlenül akkor tekinthető jóváírtnak a fogadott összeg, ha a fizetési művelet összegét értéknappal látja el a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója, a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója elérhetővé teszi a fizetési művelet összegét úgy, hogy a kedvezményezett azzal azonnal teljes körűen tudjon rendelkezni, és a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatóval szembeni követelése visszavonhatatlanul megemelésre kerül a fizetési művelet összegével. A kedvezményezett szempontjából a fizetési számláján való jóváíráskor tekinthető teljesítettnek a fizetés. A fentieknek megfelelő előtét rendszer használata esetén az elsődleges számlavezető rendszert nem szükséges felkészíteni a fizetési műveletek folyamatos, valós idejű feldolgozására.

Mivel a tranzakciók jóváírását folyamatosan, valós időben biztosítani kell, az azonnali fizetési műveletek szempontjából minden naptári nap munkanap és egyben a kamatszámítás szempontjából irányadó értéknap lesz.

Annak érdekében, hogy a szektoron belül egységesen valósuljon meg a fizetési műveletek ügyfélszámlán való nyilvántartása, tehát ne lehessen eltérés a terhelés és jóváírás napja között, az azonnali tranzakciók esetén egységes napzáró időpontot szükséges meghatározni. Ez az időpont előre láthatólag 18:00 és éjféel között lesz, a pontos időpont később lesz közzétéve. Az azonnali fizetési műveletek lebonyolítása kapcsán tehát minden pénzforgalmi szolgáltatónak ekkor kell értéknapot váltania. A tranzakciók ügyfélszámlán való nyilvántartása szempontjából a fizető fél első pénzforgalmi szolgáltatója által a tranzakcióhoz hozzárendelt időpecsét időpontját kell figyelembe venni, és ez alapján meghatározni a terhelés és jóváírás napját.

A tranzakciók ügyfélszámlán való nyilvántartásának napja az egységes napzáró időpont utáni időpecséttel ellátott tranzakciók esetén tehát már a következő naptári nap lesz. Ettől függetlenül azonban ezeknél az azonnali fizetési műveleteknél akkor is haladéktalanul jóvá kell írni a kedvezményezett számláján a fogadott összeget, ha az egységes napzáró időpont éjféel előtti, és így nem esik egybe a naptári nap végével. Fontos, hogy csak az azonnali fizetési műveletek szempontjából lesz minden naptári nap munkanap, a többi típusú fizetési művelet teljesítésére továbbra is azok eredeti szabályai vonatkoznak. Ennek ellenére a piaci szereplők és a rendszerüzemeltetők döntése valamint az azonnali fizetési rendszer funkciói alapján feldolgozható lehet más típusú fizetési művelet is az azonnali rendszeren a normál banki nyitva tartási időn kívüli időszakokban is.

3.1.5. Visszajelzések a tranzakciók lebonyolításáról

Az azonnali fizetési műveletek teljesítésének eredményéről a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója minden esetben köteles visszajelzést küldeni a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának. Akár sikeres, akár sikertelen a tranzakció feldolgozása, arról a fizetési művelet feldolgozását követően azonnal el kell küldeni a pozitív vagy a negatív visszajelzést, amelynek öt másodpercen belül meg kell érkeznie a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához. A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója azt követően indítja el haladéktalanul a visszajelzést a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója felé, hogy megbizonyosodik vagy arról, hogy a fogadott összeg jóváírható a kedvezményezett számláján, vagy pedig arról, hogy az nem írható jóvá és így a fizetési műveletet vissza kell utasítania. Amennyiben a tranzakció lebonyolítása sikertelen volt, erről a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának a visszajelzés hozzá történő beérkezését követően haladéktalanul tájékoztatnia kell a fizető felet is. Mivel a pénzforgalmi szolgáltató és az ügyfele közötti kommunikációs csatorna és az értesítési eszközök rendelkezésre állása független lehet mind a pénzforgalmi szolgáltatótól mind pedig az ügyféltől, így az ügyfélhez történő megérkezésre vonatkozóan nincsenek időhatárok megállapítva, a szabály arra vonatkozik, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az értesítést azonnal indítsa el a fizető fél felé. Fontos azonban, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónak olyan kommunikációs csatornán és eszközön kell tájékoztatnia az ügyfelét, ami esetén feltételezhető, hogy a negatív visszajelzés rövid időn belül eljut a fizető félhez. Sikeres teljesítés esetén nem kötelező sem a fizető fél, sem pedig a kedvezményezett tájékoztatása, ekkor a pénzforgalmi szolgáltató és az ügyfél közötti megállapodás alapján kell a tájékoztatást elvégezni, tehát amennyiben a pénzforgalmi szolgáltató képes nyújtani ilyen szolgáltatást, az ügyfél pedig kéri ezt.

Amennyiben a tranzakció lebonyolítása 20 másodpercen belül nem történik meg, és a fizetési lánc bármely tagja visszautasítja azt a határidő lejárta miatt, erről azonnal visszajelzést kell küldeni a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának. Abban az esetben, ha a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a fizetési megbízás hozzá való beérkezését követően húsz másodperccel sem kap semmilyen visszajelzést a tranzakció lebonyolításának eredményéről, azt kell feltételeznie, hogy a fizetési művelet lebonyolítása sikeres volt. Annak érdekében azonban, hogy meggyőződjön a lebonyolítás eredményéről, egy szabványosított vizsgálási folyamatot indíthat, amiben a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának és a fizetési lánc további szereplőinek együtt kell működniük vele. Amennyiben a kivizsgálás eredményeként kiderül, hogy a fizetési művelet sikertelen, a fizető fél számláján a fizetési művelet beterhelt összegét jóvá kell írnia.

Visszajelzések az azonnali fizetési rendszerben

	Pozitív visszajelzés	Negatív visszajelzés
A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójától a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójáig	Kötelező 5 másodpercen belül meg kell érkeznie	Kötelező 5 másodpercen belül meg kell érkeznie
A fizetési lánc bármely tagjától a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójáig	Nem szükséges	Kötelező A 20 másodperces időhatárt követő visszautasítás után azonnal el kell küldeni
A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójától a fizető fél felé	Opcionális A szolgáltató és az ügyfél megállapodása szerint	Kötelező A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához érkező visszajelzés fogadását követően azonnal el kell küldeni a fizető fél felé
A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójától a kedvezményezett felé	Opcionális A szolgáltató és az ügyfél megállapodása szerint	Nem értelmezhető

3.1.6. Hozzáférés az alpinfrastruktúrához

Annak érdekében, hogy az azonnali fizetési rendszer alpinfrastruktúrájára építve széles körben használható fizetési szolgáltatások jöjjenek létre, lehetővé kell tenni, hogy az érintett intézmények lehető legszélesebb köre hozzáférhessen az alpinfrastruktúrához. A fizetési rendszer elszámolási és kiegyenlítési funkcióihoz a pénzforgalmi szolgáltatók (hitelintézetek, pénzforgalmi intézmények, beleértve a harmadik fél szolgáltatókat, mint a fizetéskezdeményezési- és számlainformációs szolgáltatók) férhetnek hozzá. A rendszer üzenetküldési szintjéhez ezek mellett célszerű hozzáférést biztosítani a kiegészítő szolgáltatást nyújtó intézményeknek és a technikai szolgáltatóknak is. Ezzel lehetővé válhat, hogy a fizetési szolgáltatásokhoz kötődő többlétszolgáltatások üzemeltetése kapcsán ezek az intézmények is használni tudják azt az infrastruktúrát, amelyen egyébként a kapcsolódó fizetési műveleteket is feldolgozzák egymás között a pénzforgalmi szolgáltatók.

3.2. Másodlagos számlaazonosítók

Az azonnali fizetési műveletek indítása történhet a hagyományos módon, a kedvezményezett számlaszámának a megadásával, de emellett lehetőség lesz a számlaszámok helyett más egyedi azonosítókat is használni a fizetési megbízásokon. A másodlagos számlaazonosítók a fizetési számlákkal összekapcsolt azonosítók, amelyek egyértelműen azonosítják a kedvezményezett számláját, amelyre a küldött összeget jóvá kell írni. A másodlagos számlaazonosítók használatának célja, hogy a jelenlegi átutalási megoldásoknál jóval szélesebb körben, több fizetési helyzetben használhatóvá váljon az azonnali fizetési szolgáltatás. A használható másodlagos azonosítók köre jogszabályban lesz meghatározva. A másodlagos azonosítókhoz az ügyfelek a saját fizetési számlájuk pénzforgalmi jelzőszámát rendelhetik hozzá, ezeket az adatokat pedig egy vagy több, jogszabály alapján erre feljogosított piaci szereplő által üzemeltetett központi adatbázisban lehet tárolni úgy, hogy ahhoz csak az azonnali fizetési műveletek lebonyolítása kapcsán férhessenek hozzá a tranzakcióban érintett pénzforgalmi szolgáltatók.

Az előre meghatározott szerkezetű másodlagos azonosítókkal bármelyik pénzforgalmi szolgáltató kezdeményezhet tranzakciókat. A központi adatbázisokba regisztrálható azonosítók szerkezete előre meghatározott annak érdekében, hogy minden szolgáltató számára egyértelműek legyenek a szolgáltatások kifejlesztése során ezek technikai szabályai. A használható másodlagos azonosítók körét központilag szükséges meghatározni a szolgáltatások közötti átjárhatóság megteremtése érdekében, technikailag azonban olyan módon kell létrehozni az adatbázisokat, hogy az azonosítók köre a piaci igényeknek megfelelően hosszabb távon rugalmasan bővíthető legyen. A rendszer

indulásakor célszerű az azonosítók számát alacsonyan tartani, így ekkor a mobiltelefonszámok, az email címek és legalább egy, később meghatározandó állami azonosító lesz használható. Ezekkel az azonosítókkal előre láthatólag számos fizetési helyzetben – magánszemélyek között, kereskedelmi helyzetekben és az államhoz kötődő fizetések során is – lehetséges lesz tranzakciókat kezdeményezni. Az azonosítók kiválasztása kapcsán fontos szempont, hogy azok ritkán változzanak, kiadhatóak legyenek a kedvezményezettek által a fizető feleknek, valamint egyértelműen hozzákapcsolhatóak legyenek egy ügyfélhez valamint az ügyfél regisztrált fizetési számlájához. A jogszabályban meghatározott másodlagos azonosítók a számlaszámhoz hasonlóan egyedi azonosítónak fognak minősülni, ezért ezekkel a számlaszámokkal megegyező módon kezdeményezhetőek a fizetési műveletek. Így a fent meghatározott lebonyolítási időkorlátokba beletartozik a másodlagos számlaazonosítók számlaszámoknak való megfeleltetése is. A fizető fél által megadott azonnali fizetési megbízásokon csak egy egyedi azonosító tüntethető fel, tehát vagy a számlaszám vagy pedig egy másodlagos azonosító. A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójához beérkező fizetési műveleteknek azonban már minden esetben tartalmazniuk kell a kedvezményezett számlaszámát.

A számlaazonosítókat az ügyfelek a saját számlavezető pénzforgalmi szolgáltatójukon keresztül regisztrálhatják a központi adatbázisokba, valamint az azonosítók és a számlák közötti összekapcsolásokat is a számlavezető szolgáltatókon keresztül módosíthatják. Ezzel a megoldással biztosítható a regisztráció során az azonosítók és számlaszámok ellenőrzése valamint a biztonságos regisztráció. Mivel egyes azonosítók hosszabb távon változhatnak, a mobiltelefonszámoknál pedig előfordulhat, hogy hosszabb inaktív időszak után más előfizetőknek újból ki lesznek adva, szükséges lehet az azonosítók és a számlaszámok közötti kapcsolatok rendszeres felülvizsgálata. Annak érdekében, hogy a tranzakciók egyértelműen lebonyolíthatóak legyenek, egy másodlagos azonosítóhoz csak egy fizetési számla rendelhető hozzá. Ezzel szemben egy számlához több azonosító is hozzárendelhető, ez szintén támogatja, hogy széles körben használhatóak legyenek az azonnali fizetési rendszerre épülő szolgáltatások.

3.3. Kiegészítő szolgáltatások

3.3.1. Adatbeviteli megoldások

Az azonnali fizetési rendszer alpinfrastruktúrájának alapszintű szolgáltatása lehetővé teszi a fizetési számlák közötti fizetések valós idejű lebonyolítását, ezzel azonban csak a széleskörű használat alapjai jönnek létre, ez önmagában még nem elegendő ahhoz, hogy valóban számos fizetési helyzetben használható legyen az új fizetési szolgáltatás. Ehhez a piaci szereplők – pénzforgalmi szolgáltatók, harmadik fél szolgáltatók, technikai szolgáltatók – aktív közreműködése szükséges, amelyek akár egymással versenyezve, akár pedig egymással együttműködve az azonnali fizetési infrastruktúrára építve modern pénzforgalmi szolgáltatásokat hoznak létre. Az alpinfrastruktúrát úgy kell kialakítani, hogy ahhoz kapcsolódva a szolgáltatók lehető legszélesebb köre képes legyen alacsony belépési korlátok mellett szolgáltatásokat építeni. A kiegészítő szolgáltatások létrehozása kapcsán pedig szem előtt kell tartani azt, hogy akkor is fenntartható legyen a szolgáltatások közötti átjárhatóság, ha azokat különböző szolgáltatók hozzák létre, vagy üzemeltetik. Az azonnali rendszerre épülő fizetési szolgáltatások kapcsán nem elfogadhatóak olyan megoldások, amelyekkel azonos igényekre megoldást nyújtó, egymással párhuzamosan működő, de egymással technikailag nem átjárható szolgáltatások jönnek létre². Ennek támogatása érdekében a várhatóan leggyakrabban használt adatbeviteli megoldások esetén közös technikai szabványokat kell kidolgozni, és ezeket minden érintett számára szabadon elérhetővé kell tenni. Ezeket a közös technikai szabványokat a piaci szereplőkkel együttműködve kell kidolgozni és karbantartani, a közös előírások közzététele pedig történhet akár MNB ajánlásban, MNB rendeletben, vagy valamilyen más formában is. Fontos azonban, hogy a ritkábban alkalmazott, közös szabályrendszerrel nem rendelkező technikai megoldások esetén is biztosítható legyen a szolgáltatások közötti technikai átjárhatóság. Ennek érdekében az ilyen megoldásokat alkalmazó szolgáltatóknak nyílttá kell tenniük az

² Ilyen lehet például egy érintéses technológián (pl. NFC alapú kommunikáción) alapuló kiskereskedelmi elfogadói megoldás, amikor az egyes pénzforgalmi szolgáltatók mobilalkalmazásai különböző üzenetstruktúrákat alkalmaznak, és emiatt a kereskedő oldalán egynél több technikai eszköz telepítése válik szükségessé. Ilyen esetben tehát elvárt, hogy az adott adatbeviteli megoldás kapcsán technikailag kölcsönösen értelmezhető megoldásokat használjanak a szolgáltatók.

adatbeviteli megoldásuk technikai részleteit, és annak szabadon alkalmazhatónak kell lennie minden más szolgáltató által.

3.3.2. Fizetési kérelem

Az azonnali fizetési műveletek indításához kapcsolódóan fizetési kérelem típusú üzenetek küldhetők. Ezzel az üzenettel a kedvezményezett elküldhet a fizető félnek a tranzakció indítását megelőzően minden olyan információt, ami a tranzakció elindításához és a kedvezményezett oldalán annak feldolgozásához szükséges lehet³. A fizetési kérelem célja, hogy ezekkel minimálisra csökkenthető a fizető fél oldalán a fizetési megbízás létrehozásához szükséges manuális beavatkozási igény. Mivel megoldható lehet, hogy az összes szükséges adatot megkapja a tranzakció jóváhagyásához és elindításához használt felületre a fizető fél, ezek ellenőrzését követően jóváhagyhatja az automatikusan létrehozott fizetési megbízást és elindíthatja a tranzakciót.

A fizetési kérelmet tartalmazó üzenetek struktúrájának minden szolgáltatónál meg kell egyeznie annak érdekében, hogy az összes, ilyen szolgáltatást nyújtó intézmény fel tudja dolgozni a kérelmeket. A kérelmek kiszámítható kezelése érdekében azok lebonyolítására az azonnali fizetési műveletekhez hasonló szabályok vonatkoznak. Így a kérelmeket a kérelem indítójának szolgáltatójához való beérkezéstől 5 másodpercen belül el kell juttatni a fizető fél szolgáltatójáig, ott pedig haladéktalanul elérhetővé kell tenni azt a fizető fél számára. Az elérhetővé tételről 5 másodpercen belül visszajelzést kell küldeni az indító szolgáltatóig. A fizetési kérelmek feldolgozásában nem csak pénzforgalmi szolgáltatók vehetnek részt, ilyen szolgáltatást más típusú intézmények is nyújthatnak. A kérelem alapján elindított fizetési műveletet az adott tranzakció szabályai szerint kell lebonyolítani. Az ilyen szolgáltatást nyújtó intézményeknél a fizetési kérelmek feldolgozását az azonnali fizetési műveletekhez hasonlóan folyamatosan valós időben kell biztosítani.

3.4. A tranzakciók elszámolása és kiegyenlítése

Az azonnali teljesítési kötelezettség alá eső tranzakciókat a pénzforgalmi szolgáltatók közötti térben – a szolgáltatók belső köri fizetési műveleteivel megegyező módon – valós időben, folyamatosan, tranzakción szinten kell elszámolni, forintban. A tranzakciók kiegyenlítése szintén folyamatosan, tranzakción szinten történik meg. Az azonnali fizetési rendszerhez kötődő üzenetáramlást ISO 20022 szabvány használatával kell megvalósítani. Ezzel biztosítható, hogy a szolgáltatás akár nemzetközi szinten is átjárhatóvá válhat, és így akár a hazai pénzforgalmi szolgáltatók is képesek lesznek más devizában, nemzetközi szinten azonnali fizetési szolgáltatást nyújtani, vagy akár más nemzetközi infrastruktúra-szolgáltatók is részt vehetnek a forint tranzakciók feldolgozásában.

4. AZ AZONNALI FIZETÉSI RENDSZER MŰKÖDTETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ALAPVETŐ SZABÁLYOZÁSI VÁLTOZÁSOK IRÁNYAI

Az azonnali fizetési rendszer akkor tudja elérni az MNB által annak elterjedésével, használhatóságával kapcsolatban megfogalmazott és elvárt céljait, azaz a széleskörű, azonos elvek mentén történő, a fogyasztók érdekeit szem előtt tartó, kötelező és számon kérhető alkalmazását, ha annak feltételei, részletszabályai a pénzforgalmi és egyéb, vonatkozó jogszabályokban rögzítésre kerülnek. Magyarországon az egyes fizetési módokra nincsenek olyan egységes szabályrendszerek, mint például euró átutalások esetében a SEPA-szabálykönyv, amelyek biztosítani tudják az adott fizetési mód esetében az egységes, szabványos elvek mentén történő alkalmazást, hanem azok jogszabályban kerülnek meghatározásra. Ebből következően itthon a többi fizetési módhoz hasonlóan az azonnali fizetések alapvető lebonyolítási szabályait jogszabályokban kell meghatározni. Noha a SEPA, valamint a hazai jogi szabályozás célja azonos, előfordulhatnak a SCT Inst szabályokhoz képest eltérések. Az új szabályok meghatározásával párhuzamosan a jelenlegi jogszabályi környezet is felülvizsgálást igényel annak érdekében, hogy az biztosítani tudja a minél biztonságosabb működési hátteret. A szabályozási kérdések tehát túlmutatnak a szigorúan

³ A fizetési kérelemben elküldhető a fizető fél felé a kedvezményezett számlaszáma vagy másodlagos azonosítója, a tranzakció összege, azonosítója valamint számos további információ is.

vett pénzforgalmi szabályokon. Mindezek figyelembevételével az azonnali fizetési rendszer megvalósítása számos ponton igényel új szabályozást, vagy a meglévő szabályok újragondolását, módosítását.

A szabályozás egyik fő pillére az azonnali fizetési rendszeren belül az alapszintű szolgáltatás meghatározása. Az azonnali feldolgozási kötelezettség alá tartozó fizetési műveletek köre – így különösen a fizetési megbízás típusa, benyújtásának, kezelésének módja, értékhatára, devizaneme, fizető fél személye – külön meghatározásra kerül a vonatkozó jogszabályban. Elképzelhető azonban, hogy a piaci szereplők közös döntése, illetve az azonnali fizetési rendszer funkciói alapján az alapszintű, azonnali feldolgozási kötelezettség alá nem tartozó fizetési műveletek is az azonnali fizetési rendszerben kerülnek majd elszámolásra. A szabályozásnak ugyanakkor nem célja az azonnali fizetési rendszerben elszámolható további fizetési műveletek körének meghatározása, szabályozása.

Az azonnali fizetési művelet teljesítésének szabályozására a Pénzforgalmi irányelvnek⁴ megfelelően a többi fizetési művelet teljesítésének szabályozási logikája mentén kerül sor. Szabályozásra kerül első lépésként a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója és a kedvezményezett fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató közötti teljesítés maximális határideje. A teljesítési határidő számítása szempontjából meghatározásra kerül a fizetési megbízás fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója által történő átvételének időpontja. Ebben az esetben a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója azonban nem feltétlenül a fizető fél fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató, hanem attól különböző, harmadik fél pénzforgalmi szolgáltató (pl. fizetéskezdeményezési szolgáltató) is lehet. A fizetési műveletek teljesítése során tehát a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója az a pénzforgalmi szolgáltató, amely a fizető féltől a fizetési megbízást közvetlenül átveszi. Fontos kiemelni, hogy az azonnali feldolgozási kötelezettség alá eső fizetési műveletek teljesítési határideje független attól is, hogy a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója, illetve a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója más pénzforgalmi szolgáltatót (levelezőbankot) igénybe vesz-e a fizetési műveletek elszámolásához, tehát a teljesítési határidő a fizetési láncban szereplő pénzforgalmi szolgáltatók számától független.

Figyelembe véve, hogy a fizetési műveletek pénzforgalmi szolgáltatók közötti kiegyenlítésére folyamatosan és a fizetési műveletek elszámolásával egyidejűleg, azonnal kerül sor, így az tulajdonképpen az elszámolás pillanatában a fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató számláján történő jóváírást is jelenti egyben. Ennek megfelelően a jelenleg hatályos, a fizetési művelet összegének a kedvezményezett rendelkezésére bocsátására vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók. Így a pénzforgalmi szolgáltató számláján történő jóváírást követően a fizetési művelet összegét haladéktalanul jóvá kell írni a kedvezményezett fizetési számláján. Ezzel összefüggésben azonban pontosan meghatározásra kerül, hogy milyen feltételek együttes teljesülését értjük jóváírás alatt.

A fent leírtakból következik, hogy a nem az azonnali feldolgozási kötelezettség alá tartozó fizetési műveletek esetében a jelenleg is érvényes teljesítési határidők változatlanok maradnak, így különösen a Pénzforgalmi rendelet⁵ fizetési számlák közötti fizetési műveletek pénzforgalmi szolgáltatók közötti teljesítésére vonatkozó 4, illetve 6 órás szabálya. Tehát többek között a rendszeres, a terhelési nappal megadott, a csoportos, a nem fogyasztók által kötegelve benyújtott, a fizető fél oldalán pénznemek közötti átváltás igénylő, illetve a manuális feldolgozást igénylő átutalási megbízások, felhatalmazó levélen alapuló beszedési megbízások, csoportos beszedési megbízások esetében az azonnali fizetési rendszer indulását követően is azok teljesítését illetően a jelenleg hatályos szabályok lesznek az irányadóak.

Új szabályozási elem lesz a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójától a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója felé, és a kedvezményezett, illetve a fizető fél felé a saját pénzforgalmi szolgáltatójától érkező, a fizetési művelet nem teljesítéséről, illetve teljesítéséről szóló üzenetküldési kötelezettség, illetve lehetőség. Emellett az egyéb

⁴ Pénzforgalmi irányelv: PSD2 - a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015/2366 számú európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁵ Pénzforgalmi rendelet: a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII.6.) MNB rendelet

visszautasítási szabályok (így például a visszautasítási üzenetküldés folyamata, felső értékhatár feletti, illetve pénznemek közötti átváltást igénylő fizetési műveletek kezelése), továbbá a visszajelzés nélküli fizetési műveletekre vonatkozó kivizsgálási folyamat. A fizetési műveletek teljesítéséhez hasonlóan az új típusú, a kedvezményezett által a fizető fél felé fizetési megbízás indítását megelőzően küldött, a fizetési megbízás adatait tartalmazó fizetési kérelem esetében is meghatározásra kerülnek a részletszabályok, így különösen az üzenet küldésére, elérhetővé tételére vonatkozó határidők. Az új típusú üzenetek, folyamatok részletes előírása a felelősségi szabályok ennek megfelelő módosítását, kiegészítését jelentik.

Szabályozásra kerül az azonnali fizetés munkanapja, a kamatszámítás szempontjából irányadó értéknapja, valamint a munkanap záró időpontja is egységesen kerül meghatározásra. A másodlagos azonosítók fogalma, regisztrálásuk, módosításuk folyamata, a kapcsolódó felelősségi szabályok is egységesen kerülnek meghatározásra figyelemmel elsődlegesen a fogyasztók érdekeinek védelmére, valamint a visszaélések megakadályozására. Azért, hogy széles körben használhatóak és átjárhatóak legyenek az egyes adatbeviteli megoldások, használatuk, és egyes esetekben alapvető technikai szabályaik is rögzítésre kerülnek. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére vonatkozó szabályokat az azonnali fizetési rendszer indulása miatt nem szükséges módosítani, azok betartása az új rendszer indulásával is biztosítható.

A fizetési megbízás kötelező adattartalma tekintetében a jelenleg hatályos előírások mindenképpen újragondolást igényelnek, különösen a másodlagos azonosítók használatával kezdeményezett fizetési megbízásokat érintően annak érdekében, hogy a jelenleginél rugalmasabban lehessen fizetéseket kezdeményezni. Az azonnali fizetési rendszer működési logikájából fakadóan a fizetési megbízás részteljesítésére nem lesz lehetőség, amelyet szintén jogszabályban szükséges rögzíteni. A működési modell részletes kidolgozását követően további kérdések szabályozására, módosítására is sor kerülhet. Így például a bankszünnap, a másodlagos azonosító adatbázisára vonatkozó adatkezelési felhatalmazás, a kötelező tartalékszámítás, könyvelési, számviteli szempontból az adott nap záró időpontjának kérdésköre kapcsán is szükségessé válhat egyes jogszabályok módosítása.

5. AZ AZONNALI FIZETÉSI SZOLGÁLTATÁS JELLEMZŐI

Alapszintű szolgáltatás	
Az azonnali feldolgozási kötelezettség alá tartozó fizetési megbízások köre	Manuális feldolgozást nem igénylő, forint fizetési számla terhére indított egyedi forint belföldi átutalási megbízások 10 millió Ft-os értékhatárig, a terhelési nappal ellátott (rendszeres vagy előre megadott) átutalási megbízások kivételével, beleértve az ugyanazon pénzforgalmi szolgáltató által vezetett fizetési számlák között teljesítendő fizetési megbízásokat, valamint a fogyasztók kötegelten benyújtott fizetési megbízásait is.
A fizetési műveletek fizető fél és kedvezményezett közötti lebonyolításának időkorlátja	A fizetési megbízás fizető fél első pénzforgalmi szolgáltatójához történő beérkezésétől számítva, a fizetési megbízás adattartalmának és a fizetési művelet összegének a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójához történő eljuttatásáig 5 másodperc. A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához történő beérkezésétől számított 20 másodperc után a fizetési műveletet a fizetési lánc bármely tagjának vissza kell utasítania.

<p>A fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján való jóváírásának időpontja</p>	<p>A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója a fizetési művelet összegének a saját számláján történt jóváírását követően köteles a fizetési művelet összegét haladéktalanul jóváírni a kedvezményezett fizetési számláján. A jóváírás akkor tekinthető megtörténtnek, ha a következő három feltétel egyidejűleg teljesül: 1) a fizetési művelet összegét értéknappal látja el a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója; 2) a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója elérhetővé teszi a fizetési művelet összegét úgy, hogy a kedvezményezett azzal azonnal teljes körűen tudjon rendelkezni; 3) a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatóval szembeni követelése visszavonhatatlanul megemelésre kerül a fizetési művelet összegével. A jóváírás történhet a fő számlavezető rendszerben vagy egy előtét rendszerben (amennyiben az előtét rendszer képes a jóváírást a fenti követelményeknek megfelelően végrehajtani). Az azonnali fizetési műveletek szempontjából minden naptári nap munkanap és egyben a kamatszámítás szempontjából irányadó értéknappal lesz. Az azonnali fizetési műveletek szempontjából egységes napi záró időpontot kell meghatározni.</p>
<p>A fizetési művelet összegének a kedvezményezett általi elérhetővé tételének időkorlátja</p>	<p>A haladéktalan jóváírás szerinti elérhetővé tételi kötelezettség az informatikai hálózat leterheltségétől (a beérkező fizetési műveletek számától) függetlenül fennáll.</p>
<p>Az azonnali rendszerben teljesített fizetési műveletek összegének felhasználhatósága a kedvezményezett által</p>	<p>A kedvezményezett a jóváírás eredményeként a javára érkezett fizetési művelet összegét szabadon, bármilyen fizetési művelet teljesítése céljából felhasználhatja, amely teljesítésére a pénzforgalmi szolgáltató nyitva tart, továbbá bármilyen más olyan szolgáltatást is igénybe vehet, amelyet egyébként a pénzforgalmi szolgáltatója az adott időpontban nyújt (pl. hitelintézet esetén betét lekötés, értékpapír vásárlás).</p>
<p>A fizetési megbízások, illetve fizetési műveletek lebonyolításának eredményéről visszajelzés a küldő pénzforgalmi szolgáltatónak, a fizető félnek és a kedvezményezettnek</p>	<p>A kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a beérkezett fizetési művelet feldolgozását követően azonnal pozitív vagy negatív üzenetet kell küldenie a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója részére, mely üzenetnek 5 másodpercen belül meg kell érkeznie. A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója köteles a negatív üzenetet azonnal elküldeni a fizető félnek, a pozitív üzenet küldése opcionális (csak ha a pénzforgalmi szolgáltató képes rá, és a fizető fél kéri), a kedvezményezett ügyfél felé a pozitív üzenet küldése ugyancsak opcionális (csak ha a pénzforgalmi szolgáltató képes rá, és a kedvezményezett kéri). A 20 másodperces határidőt követő visszautasításról azonnal negatív üzenetet kell küldeni a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója részére.</p>
<p>A visszajelzés nélküli fizetési műveletek kezelése</p>	<p>A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának sikeresnek kell tekintenie azt a fizetési műveletet, amelynek eredményéről a fizetési megbízás hozzá történő beérkezését követően 20 másodpercen belül nem érkezik hozzá visszajelzés. A fizetési művelet teljesülése eredményének kivizsgálására szabványos folyamatot indíthat.</p>
<p>Az azonnali fizetési rendszer alpinfrastruktúrájához technikailag hozzáférő intézmények</p>	<p>Pénzforgalmi szolgáltatók (hitelintézetek, pénzforgalmi intézmények, beleértve a harmadik fél szolgáltatókat, mint a fizetéskezdményezési- és számlainformációs szolgáltatók); kiegészítő szolgáltatást nyújtó intézmények, technikai szolgáltatók.</p>

Másodlagos számlaazonosítók	
Regisztrálható másodlagos számlaazonosítók köre és szerkezete	Előre meghatározott azonosítók előre meghatározott szerkezetben. A regisztrálható azonosítók körének rugalmasan bővíthetőnek kell lennie. Induláskor előre láthatólag a mobiltelefonszám, az e-mail cím és egy állami azonosító.
A másodlagos számlaazonosítók regisztrálásának és módosításának folyamata	A számlavezető pénzforgalmi szolgáltatón keresztül, akár más piaci szereplők közreműködésével. Szükséges lehet a regisztrált azonosítók ügyfél általi rendszeres felülvizsgálata (pl. a nem használt telefonszámok ismételt kiadása miatt).
Az összeköthető másodlagos számlaazonosítók és fizetési számlák száma	Egy fizetési számlához több másodlagos azonosító is tartozhat, de egy másodlagos azonosítóhoz csak egy fizetési számla rendelhető hozzá.
Kiegészítő szolgáltatások	
A széles körben használt adatbeviteli megoldások technikai szabályainak meghatározása	A piaci szereplőkkel közösen egységes technikai és üzleti szabályokat kell meghatározni, és ezeket akár MNB ajánlásként vagy MNB rendeletben közzétenni.
További adatbeviteli megoldások működésének szabályozása	A technikai szabályokat nyílttá kell tenni.
Fizetési kérelem (a kedvezményezett által a fizető félnek a fizetési megbízás indítását megelőzően küldött, a fizetési megbízás adatait tartalmazó üzenet)	
Lebonyolítási időkorlát	A fizetési kérelem kedvezményezett szolgáltatójához való beérkezésétől számítva, a kérelemnek a fizető fél szolgáltatójához történő eljuttatásig 5 másodperc, a fizető fél szolgáltatója a kérelmet haladéktalanul elérhetővé teszi a fizető fél részére és erről 5 másodpercen belül visszajelzést küld a kedvezményezett szolgáltatójának. A fizetési kérelem jóváhagyásával a fizető fél átutalási megbízást ad, amelyet az azonnali fizetési szabályok szerint kell lebonyolítani.
Lebonyolítás ütemezése	Folyamatosan
Az azonnali teljesítésű és egyéb fizetési megbízások szétválasztása	
A fizetési megbízások szétválasztásának alapja	Fizetési megbízás-típus, benyújtási mód, értékhatár.
A fizetési megbízások szétválasztásának szabályozása	Jogsabályi előírás alapján.
Nem megfelelő szétválasztás kezelése	Visszautasítás a központi infrastruktúra vagy a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója által.
Felső értékhatár	A központi értékhatár 10 millió forint, az értékhatár alatti fizetési megbízásokat kötelező az azonnali rendszerbe küldeni és azokat fogadni a rendszerben. A központi értékhatár a működési tapasztalatok alapján emelhető.
A felső értékhatár feletti fizetési megbízások, illetve fizetési műveletek kezelésének módja	A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója a központi értékhatár feletti fizetési műveleteket is küldhet az azonnali rendszerbe, de ezeket a kedvezményezett fél pénzforgalmi szolgáltatója visszautasíthatja az azonnali rendszerben.
Alacsonyabb értékhatár alkalmazásának lehetősége	A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója saját kockázatkezelése alapján a központinál alacsonyabb értékhatárokat is megállapíthat (pl.: benyújtási csatornánként vagy másodlagos azonosító használata esetén), de ez nem befolyásolja az azonnali feldolgozási kötelezettség alá tartozó fizetési megbízások körét.

A fizetési műveletek elszámolása és kiegyenlítése	
Fizetési műveletek elszámolásának módja	Folyamatos, azonnali elszámolás.
Fizetési műveletek feldolgozása	Egyedi, fizetési műveletenkénti feldolgozás.
Az elszámolás devizaneme	Forint
Az elszámolás és a kiegészítő szolgáltatásokhoz tartozó információk feldolgozása során használt üzenetszabvány	ISO 20022
Az azonnali fizetési műveletek kiegyenlítésének ütemezése	Folyamatos
Az azonnali fizetési műveletek kiegyenlítésének módja	Bruttó, fizetési műveletenként.

**AZ AZONNALI FIZETÉSI SZOLGÁLTATÁS
MŰKÖDÉSI MODELLJE MAGYARORSZÁGON**

2016. december

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

